

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans medicinska insats
2017 Bromölla kommun

Bromölla 2018-02-26

Maria Nilsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar

Inledning

De medicinska insatserna inom elevhälsan i Bromölla kommun omfattar de insatser som skolläkare och skolsköterska och logoped utför.

Personal inom elevhälsans medicinska insats står under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. (1982:763, HSL)

I 2a § HSL, stadgas bl.a. följande:

Hälso- och sjukvården ska bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Det innebär att den särskilt skall:

1. Vara av god kvalitet och tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen.
2. Vara tillgänglig.
3. Bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.

Skolsköterskans och skolläkarens uppdrag

Elevhälsans medicinska insats (EMI), ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

EMI erbjuder samtliga elever minst tre hälsobesök/hälsosamtal hos skolsköterska under grundskoletiden. Dessa besök är både hälsoövervakande och hälsofrämjande. Tidig upptäckt av funktionssvårigheter, sjukdomar, hälsoproblem och/eller andra individuella behov hos eleven kan identifieras. Eleven ges också möjlighet att diskutera sin hälsa och skolsituation med skolsköterskan.

Hälsosamtalen är jämnt fördelade under skoltiden och görs i:

- Årskurs 1
- Årskurs 4
- Årskurs 7

Hälsobesöken omfattar en del allmänna hälsokontroller som t.ex. vikt-, längd-, syn-, hörsel- och rygghälsokontroll och bygger på klinisk identifikation och screeningundersökningar.

I enlighet med hälso- och sjukvårdslagen gör EMI bedömning utifrån sin kompetens i förhållande till den enskilde elevens behov och remitterar och/eller hänvisar vid behov vidare till annan instans, t.ex. barnläkare, annan specialistläkare, primärvård eller barn- och ungdomspsykiatri.

EMI utför även:

- Enklare sjukvårdsinsatser
- Vaccinationer, enligt socialstyrelsens fastställda program
- Kompletteringsvaccinationer enligt svenskt vaccinationsprogram för nyanlända elever

Grundläggande för patientsäkerhet och kvalitet inom all hälso- och sjukvård, är dokumentation av elevens symtom, besvär och behov samt professionens bedömning och vidtagna åtgärder. Dokumentation i patientjournaler är bas för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Vid vårdnadshavares medgivande inhämtas BVC-journal och hälsovårdsjournal från tidigare skolor eleven varit inskriven i. Journalerna scannas in i elevens aktuella elevhälsojournal.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (SPS 2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbete är viktigt för att uppnå en god kvalitet på hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården.

Syftet med patientsäkerhetsarbete är att bidra till att minska antalet vårdskador och risker i hälso- och sjukvården. Detta ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppbär medicinskt ledningsansvar (MLA).

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SPS 2010:659)

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) delegeras till annan person med sådan kompetens.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

I Socialtjänstlagen (2001:453) framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kunskap om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd.

Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits under 2017 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Årshjul

Under året återkommer ett antal händelser som ligger till grund för det systematiska kvalitetsarbetet och skolsköterskans arbete. Arbetet åskådliggörs via två övergripande årshjul (F-6 och 7-9). För att arbetet mot ett gemensamt mål ska optimeras, har årshjulen reviderats och arbetet samverkar med händelserna i årshjulen som elevhälsans psykosociala insats har upprättat.

Metodhandbok

Metodhandboken är ett verktyg för skolsköterskor och skolläkare i det dagliga arbetet. Här finns övergripande riktlinjer som syftar till att elevhälsans medicinska insats i Bromölla kommun ska uppnå en hög patientsäkerhet och god kvalitet. Metodhandboken finns tillgänglig på kommunens intranät och gör det lätt för personalen att ta del av rutiner och riktlinjer.

Metodboken har uppdateras i samråd med kommunens webbansvarige person.

PMO

Dokumentationsmallar och checklistor i journalsystemet PMO är reviderade.

Medicinsk utrustning

Service och underhåll av medicinskteknisk utrustning utförs av medicinskteknisk ansvarig från Onemed en gång/år då avdelningen för Medicinsk teknik på Centralsjukhuset i Kristianstad inte längre utför de arbetsinsatserna. De medicintekniska produkterna behöver nu inte skickas till Kristianstad utan service och kontroll görs på skolan dit personal från Onemed kommer.

Utbildning

Skolsköterskor har genomgått kurs i screeningaudiometri, hörselkontroll.

Alla i Centrala elevhälsan har gått utbildningen Vägledande samspel ICDP (International Child Development Programme) som är ett samspelesprogram som syftar till att skapa och upprätthålla goda relationer mellan omsorgsgivare och barn. Programmet har som mål att främja de vuxnas psykosociala kompetens i samspelet med barnet. En viktig utgångspunkt handlar om den vuxnes förhållningssätt gentemot barnet. Programmet har sin grund i FNs barnkonvention. En gång/månad kan skolsköterskor i Bromölla kommun åka till Kristianstads EMI och ta del av deras fortbildningar.

Föreläsning

Alla elever i årskurs 7-9 har sett föreläsningen Tobaksbarn. Föreläsningen var kostnadsfri och erbjöds till skolor runt om i hela Sverige under våren 2017. Två föreläsare från A Non Smoking Generation i Stockholm gav elever och pedagoger en föreläsning med film, värderingsövningar och teater för att belysa tobaksodlarens utsatta livssituation. Syftet med

föreläsningen var att väcka engagemang för tobaksodlarna och genom det ge unga ytterligare ett starkt argument till varför de ska välja att avstå tobak.

Hälsosamtal

Vi har utvecklat rutinen och metoden kring hur våra hälsosamtal förs. Syftet är att göra varje elev uppmärksam på samband mellan levnadsvanor och hälsa samt uppmuntra hälsofrämjande val men också att få en överblick av hälsoläget i de olika klasserna, skolorna och i kommunen.

I hälsosamtalet är kontakten med eleven i fokus. Hälsosamtal kan ge viktig information som kan vägleda insatser och uppföljning både individuellt och i grupp.

Efter hälsosamtalen görs gruppbaserad sammanställning av framkommen fakta och återkoppling sker till elever, föräldrar, lärare och ledning i form av tabeller och diagram så att ingen enskild person kan identifieras. Riktad hälsoundervisning sker utifrån önskemål och behov som uppmärksammas eller identifieras efter genomgångna hälsosamtal. På högstadiet har vi ändrat tidpunkt för hälsosamtal från årskurs 8 till årskurs 7.

Handledning

Skolsköterskor och skolkuratorer har tillsammans i grupp regelbunden, extern handledning från S:t Lukas i Kristianstad. Utmaningar och problem i arbetsvardagen analyseras i syfte att skapa ett professionellt förhållningssätt i arbetet.

Nätverk för Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och enhetschefen för centrala elevhälsan ingår i ett nätverk med elevhälsans MLA från Bromölla, Osby, Östra Göinge och Hässleholms kommun och har träffats 4 gånger under året. I nätverket har metodhandbok, arbetssätt, metoder, riktlinjer, rutiner, kvalitet, lagar och andra viktiga och aktuella ämnen diskuterats. MLA för elevhälsans medicinska insats träffar regelbundet MLA för elevhälsans psykologiska insats tillsammans med chefen för centrala elevhälsan.

Avvikelsehantering

Blankett för avvikelsehantering inom centrala elevhälsan finns i metodhandboken. Rutin för avvikelsehantering finns i metodhandboken.

Informationssäkerhetsplan och systematisk logguppföljning av journalsystemet

En informationssäkerhetsplan är utarbetad. Det innebär en skriftlig rutin för säkerhet kring elektronisk dokumentation, enligt SOSFS 2008:14, Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården och innebär riktlinjer för ansvar, dokumentation, behörighet och loggning.

Loggkontroll görs för att säkerställa patientintegriteten och förhindra obehörig åtkomst i dokumentationssystemet. Loggkontroller i PMO har utförts regelbundet av verksamhetschef för EMI tillsammans med MLA.

Kontrollrutinen innebär

- Systematisk stickprovskontroll, 2 användare loggas var fjärde månad
- Vid vårdnadshavares begäran om loggutdrag
- Kontroll vid eventuell misstanke om obehörig åtkomst

Granskningsprotokoll förs på särskild blankett och arkiveras i minst 2 år.

Granskningsresultatet kategoriseras i:

- Inget anmärkningsvärt
- Individuell utredning
- Central utredning

Bedöms något som oklart görs utredning av verksamhetschef.

Övergripande mål och strategier för kommande år

Återkoppling till elever, vårdnadshavare och ledning från hälsosamtalen.

Avvikelsehantering för att uppmärksamma risker och brister i verksamheten.

Revidering och utökning av EMI:s metodhandbok på intranätet.

Bemanning och introduktion på vakant skolskötersketjänst.

Logopedernas uppdrag inom elevhälsan

I Bromölla kommun finns två skollogopeder. Logopederna arbetar med de insatser som ges på kommunens skolor vad gäller:

- Språkutveckling
- Litteracitet och räkneförmåga
- Kommunikativ förmåga

Detta sker bland annat i form av konsultation till skolpersonal, språkliga bedömningar och i särskilda fall stödinsatser i form av språklig träning med enskilda elever. I uppdraget ingår även att vid behov sammanställa remissunderlag och att skicka remiss, i första hand till landstingets logopedmottagningar.

Logopederna arbetar enligt elevhälsans uppdrag, vilket innebär:

- Främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- Förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- Bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.
- Bidra till att varje elev ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.
- Undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa.
- Uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem.
- Uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa
- Bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd.

Främja elevers lärande, utveckling och hälsa

Elevhälsans logopeder är en specialistkompetens för kunskap kring elever med språkliga svårigheter såsom olika slags språkstörning och läs- och skrivsvårigheter.

Förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter

Elevhälsans logopeder arbetar med rådgivning kring extra anpassningar och särskilt stöd för elever med språkliga svårigheter.

Bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa

Elevhälsans logopeder genomför handledning och observationer och samarbetar med övrig elevhälsovård och skolpersonal med syfte att skapa goda förutsättningar för språkinläring.

Bidra till att varje elev ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

Inom ramen för särskilt stöd ges i särskilda fall språklig träning av logoped med syfte att stärka språket samt att ge rådgivning till skolans personal vad gäller vidare språkstimulerande insatser.

Undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa

Elevhälsans logopeder ger rådgivning vad gäller kompensatoriska verktyg i lärandet.

Uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem och uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa

Elevhälsans logopeder genomför vid behov bedömning av språkliga svårigheter med syfte att samla kunskap kring den enskilde elevens förmågor för att kunna främja elevens lärande, utveckling och hälsa.

Bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd

I samverkan med ansvarig specialpedagog eller speciallärare tar elevhälsans logopeder fram förslag till åtgärder för elever med språkliga svårigheter i behov av särskilt stöd.

Mål för logopedens arbete kommande år

Logopedens hälsofrämjande och förebyggande arbete ska fortsätta att utvecklas. Logopederna ska fortsätta att verka för likvärdigt stöd för elever med språkliga svårigheter i Bromölla kommun.

En förändring i logopedtjänsterna kommer att ske våren 2019, då den logopedtjänst som nu är knuten till Dalaskolan Norra i ett projekt övergår till ett kommunövergripande uppdrag. Det kommer att medföra en omstrukturering av tillgången till logopedisk kompetens i Bromölla kommun.

- Utveckla logopediska insatser så att det blir en bättre resurs för hälsofrämjande skolutveckling. Större fokus på rådgivning vad gäller god språkinlärmingsmiljö som främjar alla elever.
- Utarbeta en plan för tillgång till logoped på kommunens skolor och förskolor från och med årsskiftet 2019.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SPS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Såväl skolsköterskor som skolläkare har eget medicinskt yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolsköterskans och skolläkarens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Detta ska göras i en avvikelserapport. Avvikelserapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada, ska anmälas av enhetschefen till institutionen för vård och omsorg, IVO.

Rutiner för avvikelshantering finns i metodhandboken.

Avvikelser 2017

Områden

Journalhantering	Internt	Antal:1	Allvarlighetsgrad: Mindre
Bemötande	Externt	Antal:1	Allvarlighetsgrad: Mindre
Riktlinjer/Rutiner	Internt/Externt	Antal:2	Allvarlighetsgrad: Måttlig
Lokaler	Internt	Antal:3	Allvarlighetsgrad: Måttlig

Inkomna avvikelserapporter har gällt:

- Rutiner för information om inflyttade/utflyttade elever
- Icke optimalt bemötande från extern verksamhet
- Uteblivna hälsosamtal, 2 st.
- Undermåliga lokaler för EMI, 3 st.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i digitalt på kommunens hemsida under den gemensamma synpunktshantering och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen.

För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan pågår mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex. med:

- Barn-och ungdomspsykiatriska kliniken och Barn- och ungdomshabiliteringen i Kristianstad och Karlshamn angående kontroller av elever som medicinerar med vissa läkemedel
- Elevhälsan på andra skolor vid skolbyte kring överföring av journaler
- Barnhälsovården
- Vårdcentralen Tryggakliniken och Helsa i Bromölla
- Skolläkare